

Naudotojo vadovas kaip taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

Trumpa įžanga apie pagrindinius praktinius procedūros
taikymo pagal Reglamentą aspektus

Naudotojo vadovas kaip taikyti

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

Trumpa įžanga apie pagrindinius praktinius procedūros taikymo pagal Reglamentą aspektus

© Viršelis, p. 16: iStockphoto

p. 8, 12, 14, 22, 26, 30: Thinkstockphotos

***Europe Direct – tai paslauga, padėsianti Jums rasti atsakymus
į klausimus apie Europos Sąjungą***

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete (<http://europa.eu> / » <http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2014

ISBN 978-92-79-35871-5

doi:10.2838/97464

© Europos Sąjunga, 2014

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Apie šį vadovą

Šio vadovo tikslas – tiesiogiai pristatyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, kuri vadove vadinama „procedūra“. Vadovu siekiama padėti naudotojams suprasti, kas vyksta kiekviename procedūros etape. Visų pirma jis turėtų būti naudingas šaliai, norinčiai pradėti bylą pagal procedūrą, taip pat šaliai, kuriai iškelta byla.

Kad būtų aiškiau ir lengviau jį suprasti, šis vadovas yra palyginti trumpas ir nesudėtingas. Siekiant užtikrinti, kad įvairūs procedūros aspektai būtų apibūdinti kuo trumpiau ir paprasčiau, jame sąmoningai nepateikiama pernelyg išsamių aprašymų.

Išsamesnį procedūros aprašymą ir papildomą informaciją, galinčią naudotojams padėti geriau suprasti šią procedūrą, galima rasti pagaliniame „Praktiniame vadove“, į kurio turinį nuorodos, pvz. „PG 1.1“, pateikiamos daugumoje „Naudotojo vadovo“ punktų.

Kad šiuo vadovu būtų lengviau naudotis, jis padalintas į kelias dalis:

Įžanga. Galimybės imtis teisinių veiksmų ES, kad būtų patenkintas tarpvalstybinis ieškinys, svarstymas	5
1 dalis. Aprašytosios procedūros tikslas, paskirtis ir taikymo sritis	8
2 dalis. Su išlaidomis susiję klausimai	12
3 dalis. Ieškinio dėl nedidelės sumos pareiškimas teisme	16
4 dalis. Atsiliepimas į ieškinį	22
5 dalis. Bylos nagrinėjimas	26
6 dalis. Veiksmai, kurių galima imtis po teismo sprendimo priėmimo	30

Įžanga. Galimybės imtis teisinių veiksmų ES, kad būtų patenkintas tarpvalstybinis ieškinys, svarstymas

Jeigu keliamas tarpvalstybinis ieškinys ir ieškovas negali išieškoti jam priklausančios sumos arba jo atžvilgiu nevykdomas įsipareigojimas ir tai yra ieškinio iškėlimo priežastis, arba šalys negali pasiekti abiem pusėms priimtino susitarimo, gali tekti imtis teisinių veiksmų. Tokiu atveju, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir sumą bei tai, ar ieškinys ginčijamas, gali būti taikytinos įvairios procedūros.

Todėl, prieš ES gyvenančiam asmeniui arba įsisteigusiai įmonei imantis teisinių veiksmų, kad būtų patenkintas jų ieškinys, jiems reikės nuspręsti, kokią procedūrą taikyti. Šis sprendimas labai priklausys nuo kiekvienos individualios bylos aplinkybių, nes, nors procedūros iš dalies sutampa, iš tiesų jos iš esmės yra pritaikytos skirtingiems atvejams.

Kada naudinga taikyti procedūrą?

Šią procedūrą galima taikyti ieškiniams, kurių dydis neviršija 2 000 EUR, įskaitant ir ieškinius, kuriais reikalaujama sumokėti tam tikrą sumą, nesvarbu, ar ieškinys ginčijamas, ar ne. Procedūra numatyta kaip palyginti greita ir reikalaujanti mažiau išlaidų. Atsižvelgiant į tai, kad

teisinis atstovavimas nėra privalomas, ji ypač naudinga ieškovams, nenorintiems, kad jiems padėtų ar atstovautų teisininkas.

Ši procedūra gali būti taikoma daugumai civilinio ir komercinio pobūdžio tarpvalstybinių ieškinių, įskaitant sutartimis grindžiamus ieškinius, ieškinius dėl žalos, nuostolių ar sužalojimo atlyginimo ir su prekių pristatymu susijusius ieškinius. Tačiau kai kurių rūšių byloms procedūra netaikoma; tai yra šeimos teisės bylos, bylos dėl išlaikymo priteisimo, su įdarbinimu ir socialine apsauga susiję klausimai ir bankroto bylos.

Ši procedūra iš esmės yra rašytinė procedūra, kurią taikant posėdis surengiamas tik tais atvejais, kai teismas mano, jog tai būtina sprendimui priimti arba teisingumui užtikrinti. Be to, procedūrą pasirinkę ieškovai gali tikėtis pagalbos pildant ieškinio formą. Teismai privalo konsultuoti procesiniais klausimais.

Kitos tarpvalstybinių ieškinių patenkinimo procedūros

Prieš nusprendžiant, ar taikyti procedūrą, reikėtų apsvarstyti, ar konkrečios rūšies ieškiniui gali būti patartina arba privaloma taikyti

lžanga. Galimybės imtis teisinių veiksmų ES, kad būtų patenkintas tarpvalstybinis ieškinys, svarstymas

kitą procedūrą. ES tarpvalstybiniams ieškiniams patenkinti galimos šios pasirinktos:

- visiems ieškiniams dėl **išlaikymo** turėtų būti taikomas Išlaikymo reglamentas;
- neginčijamiems ieškiniams, dėl kurių priimama teismo nutartis arba suteikiamas kitas teisės į pinigų sumą patvirtinimas, patenkinti gali būti taikoma **Europos vykdomojo rašto (EEO)** procedūra. Daugiau informacijos apie EEO pateikiama „Praktiniame vadove kaip taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą“, kurį galima rasti internete adresu http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_lt.pdf;
- piniginiams ieškiniams, išskyrus **ieškinius dėl išlaikymo, kurie, ieškovo** nuomone, negali būti arba nebus ginčijami, tinka **Europos mokėjimo įsakymo (EOP)** procedūra. Ši procedūra ypač patraukli ieškovams, siekiantiems išieškoti pinigines skolas iš kelių skolininkų, nes nagrinėjant ieškinius, kurie negali būti ginčijami, ji vykdoma labai greitai. Ši procedūra taip pat specialiai skirta, esant galimybei, elektroniniam prašymui pildyti;
- Daugiau informacijos apie EOP pateikiama „Praktiniame vadove kaip taikyti Europos mokėjimo įsakymo reglamentą“, kurį galima rasti internete adresu <http://ec.europa.eu/justice/civil/document/>;
- kitų rūšių civiliniams ir komerciniams ieškiniams, įskaitant ieškinius, neviršijančius 2 000 EUR, gali būti taikomos nacionalinės procedūros, nors kai kuriose valstybėse narėse

konkrečių rūšių ieškiniams skirtos specialios procedūros. Yra ES taisyklės, pagal kurias nustatoma, kuris teismas gali nagrinėti su keliomis valstybėmis narėmis susijusias bylas. Kad būtų galima užtikrinti nacionalinio teismo sprendimo ar nutarties vykdymą kitoje valstybėje narėje, reikia laikytis Reglamente „Briuselis I“ nustatytos procedūros. Bendrą informaciją apie tarpvalstybinių civilinių bylų nagrinėjimą ES taip pat galima rasti Europos teismo tinklo civilinėse bylose paskelbtame „Piliečių vadove“¹;

- e. teisingumo portalo svetainėje pateikiama daug medžiagos apie tarpvalstybinių civilinių ir komercinių bylų nagrinėjimą ES².

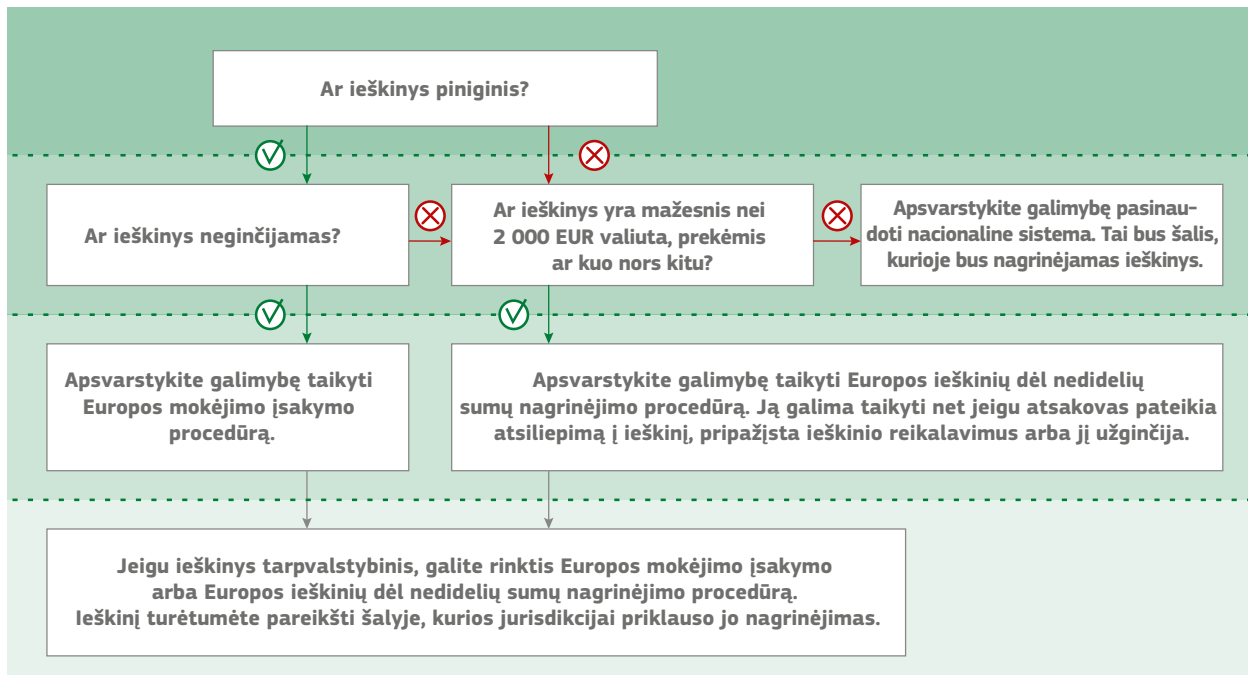
⁽¹⁾ Žr. http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_litiges_civils_transfrontaliers_lt.pdf

⁽²⁾ Žr. https://e-justice.europa.eu/content_going_to_court-32-lt.do

Pasirinkimas, kokią procedūrą taikyti

Taigi ieškovas gali pasirinkti procedūrą; kaip tai padaryti?

Toliau pateiktoje struktūrinėje schemoje nurodytas skirtingų procedūrų tinkamumas įvairių rūšių byloms.

1 dalis.

Aprašytosios procedūros tikslas,
paskirtis ir taikymo sritis

1.1 Kas yra Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra? – [PG 1.1]

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra – teisminė ES civilinių ieškinių nagrinėjimo procedūra, kurią galima apibūdinti taip:

- ji taikoma tik tarpvalstybinėms byloms: žr. 1.2 punktą;
- ji taikoma ieškiniams, kurių dydis neviršija 2 000 EUR: žr. 1.4 punktą;
- gali būti taikoma ir piniginiams, ir nepiniginiams ieškiniams;
- gali būti taikoma nagrinėjant ir ginčijamus, ir neginčijamus ieškinius;
- joje ieškovui nebūtinai turi atstovauti teisininkas – jo dalyvavimas nebūtinai, bet ir nedraudžiamas;
- tai palyginti greita, lengvai taikoma procedūra, reikalaujanti mažiau išlaidų nei kitos;
- ji nėra panašių nacionalinių procedūrų pakaitalas, todėl yra pasirinktinė, o tai reiškia, kad jeigu ši procedūra gali būti taikoma konkrečiam ieškiniui, paprastai yra ir nacionalinė procedūra, kurią galima taikyti šiam ieškiniui nagrinėti; kurią iš jų taikyti renkasi ieškovas.

1.2 Kas yra tarpvalstybinė byla? – [PG 2.2.2]

Byla, kurioje bent viena iš šalių nėra įsikūrusi toje pačioje valstybėje narėje, kaip ieškinį nagrinėjantis teismas³.

Laikas, kai nustatoma, ar byla tarpvalstybinė, – data, kurią ieškinį gauna kompetentingas teismas.

1.3 Kokios rūšies ieškinius galima pareikšti taikant procedūrą? – [PG 2.1.4]

Procedūra gali būti taikoma daugumos rūšių civiliniams ar komerciniams ieškiniams, pvz.:

- ieškiniams, kuriais reikalaujama sumokėti tam tikrą sumą;
- ieškiniams, kuriais reikalaujama atlyginti žalą dėl nelaimingo atsitikimo;
- ieškiniams dėl prekių ar kito kilnojamojo turto pristatymo;
- ieškiniams, kuriais reikalaujama vykdyti sutartinius įsipareigojimus;
- ieškiniams, kuriais siekiama sustabdyti neteisėtą veiksmą arba užkirsti jam kelią.

(³) Reikėtų nepamiršti, kad Danijai reglamentą neprivalomas, taigi, jei kokiai nors šaliai Danijoje būtų iškeltas ieškinys, jis turėtų būti nagrinėjamas pagal galiojančią šios šalies nacionalinę procedūrą.

1.4 Kaip nustatyti, ar ieškinio dydis neviršija 2 000 EUR? – [PG 2.1.1.]

Jeigu ieškiniu reikalaujama sumokėti tam tikrą pinigų sumą, ta suma bus ieškinio dydis.

Jeigu ieškiniu reikalaujama ne pinigų, tokį nepiniginį ieškinį būtina įvertinti pinigine išraiška. – PG 2.1.2

Jeigu yra galimybė pareikšti piniginį ieškinį tuo atveju, jeigu nepiniginis ieškinys nebūtų patenkintas, tai reikėtų nurodyti atskirai.

Apskaičiuojant ieškinio dydį, atmetamos visos galimos palūkanos, išlaidos ir išmokos.

1.5 Ieškiniai eurais ar kita valiuta

Ieškinio finansinę vertę reikės nurodyti teismo naudojama valiuta. Tai galima padaryti ieškinio formoje (A formoje) – tokia galimybė numatyta formos 7 skirsnyje. Jeigu teismo naudojama valiuta nėra valiuta, kurią ieškovas nurodė savo ieškinyje, ieškinio dydį tinkama valiuta reikės nurodyti išieškoma sumą perskaičius teismo naudojama valiuta. Tada, kaip parodyta ieškinio formos 7 dalyje, ieškinio dydį reikėtų nurodyti ta valiuta.

Be to, kadangi ne visos ES valstybės narės naudoja eurą, kad nustatytų, ar ieškinio dydis neviršija 2 000 EUR finansinės ribos, ieškovas turės ieškinio dydį perskaičiuoti eurais pagal tą dieną, kurią ieškinys pradedamas nagrinėti teisme, galiojantį valiutų santykį. Sumos eurais nereikės nurodyti ieškinio formoje, išskyrus atvejus, kai teismo, kuriam išsiunčiamas ieškinys, naudojama valiuta yra euras.

Valstybėse narėse gali būti taikomos specialios valiutos perskaičiavimo procedūros, todėl, jeigu reikia perskaičiuoti valiutą, patartina iš anksto susisiekti su teismu ir sužinoti, kokia tvarka taikoma. Teismai taip pat galės nurodyti, ar jie pasirengę priimti ieškinius, įvertintus kita nei atitinkamos valstybės narės valiuta.

1.6 Ar yra civilinių ieškinių, kurių negalima pareikšti taikant procedūrą? – [PG 2.1.3]

Procedūros reglamento 2 straipsnyje aprašyta Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra netaikoma kai kuriems civiliniams ieškiniams, pavyzdžiui, ieškiniams dėl išlaikymo ir ieškiniams dėl darbo sutarties sąlygų nevykdymo. Į procedūros taikymo sritį neįtraukti ir ieškiniai, susiję su įplaukomis, muitais ar administraciniais klausimais.

Civiliniais ar komerciniais nelaikomi kai kurie kiti ieškiniai; daugiau informacijos apie tai, kas yra ir kas nėra toks ieškinys, žr. PG 2.1.5 punktą.

1.7 Ar taikant procedūrą būtina samdyti teisininką? – [PG 9.1.1]

Taikant procedūrą nebūtina samdyti teisininko, tačiau to daryti nedraudžiama.

Jeigu pagal procedūrą nagrinėjamos bylos šalis nusisamdo teisininką, tai gali turėti poveikį teismo priteisiamoms išlaidoms – žr. PG 9.1.2 punktą ir 2 dalį.

2 dalis.

Su išlaidomis susiję klausimai

2

2.1 Kiek kainuoja taikyti procedūrą? – [PG 3.3]

Daugumoje ES valstybių narių teismui reikės sumokėti mokesį už prašymo pradėti procedūrą pateikimą. Šio mokesčio mokėjimo tvarką ieškinio formos (A formos) 6 langelyje turi nurodyti ieškovas.

Mokesčio suma skiriasi – informacijos apie tai reikėtų pasiieškoti Europos e. teisingumo portale.

Be to, gali būti papildomų išlaidų, jeigu samdomas teisininkas, taip pat išlaidų, susijusių su tam tikrų liudytojų, pvz., ekspertų, dalyvavimu.

2.2 Išlaidų priteisimas laimėjusiajai šaliai

Išlaidas bylos pabaigoje teismas paprastai priteisia asmeniui, kuris yra laimėjusioji šalis. Priteistos išlaidos turi būti proporcingos ieškinio dydžiui, tačiau teismas neturi priteisti neproporcingų išlaidų mokesčiams už teisininko paslaugas padengti.

2.3 Procedūros taikymo išlaidos

Nors Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra numatyta kaip palyginti mažai išlaidų reikalaujanti procedūra, vis dėlto galima tikėtis, kad dėl šios procedūros taikymo bylos šalis patirs išlaidų, net jeigu nesisamdys teisininko. Samdydamasi teisininką, bylos šalis turi atsižvelgti į galimybę, kad netgi laimėjus bylą jai gali nebūti priteistos teisinės pagalbos byloje išlaidos.

2.4 Posėdžio surengimo išlaidos

Šalys turėtų turėti omenyje, kad, paprašius surengti posėdį ir teismui su tuo sutikus, joms gali tekti sumokėti ne tik 2.1 punkte nurodytą teismo mokesį, bet ir padengti papildomas išlaidas. Tokiu atveju šalys gali tikėtis, kad privalės padengti ekspertų ir kitų liudytojų dalyvavimo, dokumentų vertimo ir bet kokios specialios posėdžio procedūros, pvz., vaizdo konferencijos, taikymo išlaidas. Teismas privalo turėti omenyje, kad, byloje prireikus šalių ir galimų liudytojų žodinių parodymų, gali būti patirta papildomų išlaidų.

Apskritai reikėtų siekti, kad su teismo posėdžiu susijusios išlaidos būtų kuo mažesnės, – teismas turėtų taikyti paprasčiausią ir mažiausiai apsunkinantį duomenų rinkimo metodą.

2.5 Kas padengia procedūros išlaidas? – [PG 6.4]

Iš esmės bylos išlaidas kitai šaliai padengia šalis, kurios nenaudai priimtas sprendimas. Kaip jau minėta, teismas išlaidas įvertins vadovaudamasis tuo, kad nebus priteisiamos ieškinio dydžiui neproporcingos arba nepagrįstos išlaidos, įskaitant laimėjusiosios šalies pasamdžius teisininką patirtas išlaidas.

2.6 Vykdyimo užtikrinimo išlaidos

Prieš pareikšdami ieškinį, ieškovai turėtų gerai apgalvoti visus veiksnius, lemiančius, ar verta tai daryti. Šie veiksniai apima ne tik procedūros išlaidas, bet ir tokius esminius klausimus kaip, pvz., ar atsakovas turi išteklius, kurie reikalingi ieškiniui patenkinti arba kuriais pasinaudojus galima tai padaryti. Ieškovai taip pat turėtų žinoti, kad be šios procedūros taikymo išlaidų bus ir papildomų išlaidų, susijusių su sprendimo vykdymo užtikrinimu, jeigu jie pageidautų tokios paslaugos, ypač reiktų atkreipti dėmesį į išlaidų dydį, palyginti su priteista suma arba sumomis.

3 dalis.

Ieškinio dėl nedidelės
sumos pareiškimas teisme

3

3.1 Kaip pareikšti ieškinį? – [PG 3 dalis]

Prieš taikant procedūrą, pirmiausia reikia apsvaistyti ieškinio pagrindą ir surinkti rašytinę medžiagą jam pagrįsti.

Surinkus šią medžiagą ir norint inicijuoti procedūrą, būtina gauti ieškinio formos kopiją, nes tai iš esmės yra popierinių dokumentų naudojimu pagrįsta procedūra.

3.2 Kur galima gauti ieškinio formą? – [PG 3.2]

Ieškinio formą (A formą) turėtų būti galima gauti visų ES valstybių narių teismuose, kuriuose galima pradėti procedūrą.

Atsižvelgiant į skirtingose valstybėse narėse galiojančią tvarką, formą taip pat galima gauti kitose viešose vietose, pvz., viešosiose bibliotekose, konsultacijų centruose ir iš vartotojų organizacijų.

Be to, elektronines šios formos versijas, taip pat kitų procedūros formų elektronines versijas galima gauti visomis oficialiosiomis ES kalbomis; jas galima rasti e. teisingumo portalo skyriuje „Dinaminės formos“. Nuoroda į versiją lietuvių kalba:

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-lt.do

3.3 Kaip naudoti ieškinio formą?

Formoje pateiktos išsamios jos pildymo instrukcijos.

3.4 Ar teikiama pagalba formai užpildyti? – [PG 4.1.3]

ES valstybės narės turi pasirūpinti, kad pildant procedūros formas ieškovams bei kitoms bylos šalims būtų teikiama praktinė pagalba.

3.4.1. Teismo darbuotojų pagalba

Teismo darbuotojų pagalba pildant formą neapima teisinės pagalbos, tačiau konsultacijas ieškinio turinio klausimais gali suteikti konsultacijų agentūros.

3.4.2. Kiti pagalbos šaltiniai

Pagalba pildant ieškinio formą teikiama įvairiais būdais, atsižvelgiant į kiekvienoje valstybėje narėje galiojančią vidaus tvarką. Daugelyje valstybių narių yra vartotojų, teisinės ir kitokios pagalbos centrai, kuriuose ieškovai, taip pat atsakovai gali būti konsultuojami procedūros formų pildymo ir procedūros taikymo klausimais. Be to, prireikus Europos vartotojų centrų (EVC) tinklas gali ieškovams teikti vartotojams skirtas konsultacijas, susijusias su ieškiniiais pagal procedūrą. Ieškovams ir atsakovams rekomenduotina sužinoti, kokią pagalbą galima gauti jų gyvenamojoje vietovėje – šiuo klausimu jiems gali būti naudingos tokios interneto svetainės kaip Sveikatos ir vartotojų reikalų GD svetainė⁴ ir e. teisingumo portalas⁵.

⁽⁴⁾ Žr. http://ec.europa.eu/consumers/ecc/index_en.htm.

⁽⁵⁾ Žr. 2.2. punktą.

3.5 Prašymas surengti posėdį – [PG 5.3]

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra iš esmės yra rašytinė procedūra, todėl informacija, kurią svarstys teismas, bus pateikta raštu, o dalyvavimas teisme nėra būtinas.

Teismas priima sprendimą remdamasis ieškovo ir, jeigu ieškinys ginčijamas, atsakovo pateikta informacija.

Tačiau teismas gali surengti posėdį, jeigu mano, jog tai būtina sprendimui priimti. Ieškovas ir atsakovas taip pat turi teisę prašyti surengti posėdį. Gavęs tokį prašymą, teismas privalo surengti posėdį, nebent mano, kad, siekiant sąžiningai išnagrinėti bylą, tai nėra būtina.

Ieškovas gali paprašyti surengti posėdį užpildydamas atitinkamą ieškinio formos dalį (8.3 dalį) ir pateikdamas tokio prašymo priežastis.

3.6 Kuriam teismui reikėtų pateikti prašymą? – [PG 3.1]

Bylą nagrinėti galintis teismas paprastai yra teismas, įsikūręs toje pačioje vietovėje kaip ir ieškovas arba atsakovas.

Iš pradžių būtina nustatyti, kurios ES šalies ar šalių teismai yra kompetentingi pagal susijusią ES teisę. Tai reiškia, kad reikia išnagrinėti konkrečiai bylai taikytinas jurisdikcijos nustatymo taisykles, o tada nustatyti, kuris teismas gali nagrinėti bylą atitinkamoje šalyje.

Labai svarbu, kad vartotojai būtų informuoti apie galimybę pateikti teismui prašymą jų gyvenamojoje šalyje. Šiuo atveju vartotojas – asmuo, kuris, pareikšdamas ieškinį dėl ginčo dalyko, veikia ne prekybos ar verslo interesais (visų pirma žr. PG 3.1.2.1 punktą dėl vartotojams taikytinų jurisdikcijos nustatymo taisyklių).

Daugiau informacijos apie jurisdikcijos nustatymo taisykles galima rasti e. teisingumo portale.

3.7 Ieškinio išsiuntimas teismui – [PG 3.5]

Ieškinio formą teismui galima siųsti paštu ar bet kokia kita ryšio priemone, priimtina atitinkamame teisme, arba pristatyti ją asmeniškai.

Informacija apie persiuntimo būdus turėtų būti pateikta e. teisingumo portale, taip pat gali būti prieinama vietinėse atitinkamos šalies interneto svetainėse.

3.8 Kokius dokumentus reikia siųsti kartu su ieškinio forma? – [PG 3.4]

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra yra rašytinė procedūra, todėl kartu su ieškinio forma turi būti atsiųsti visi prašymui pagrįsti reikalingi dokumentai. Tai gali būti užsakymai, kvitai, sąskaitos-faktūros ir ataskaitos, šalių korespondencija ir fotografinė bei kita iliustracinė medžiaga. Ką reikės pateikti, priklausys nuo bylos aplinkybių. Tikslas turėtų būti užtikrinti, kad teismas turėtų visą sprendimui priimti reikalingą informaciją.

3.9 Kokia kalba turėtų būti įteikta A forma ir kiti dokumentai? – [PG 3.6]

Ieškinio forma ir pagrindžiamieji dokumentai turėtų būti įteikti teismo vartojama ar kita kalba, kuria teismas yra pasirengęs šiuos dokumentus priimti. Ši informacija taip pat turėtų būti pateikta atitinkamose interneto svetainėse. Pagrindžiamųjų dokumentų vertimo gali nereikėti. Kartais gali būti naudinga apie tai tiesiogiai paklausti teismo.

3.10 Ar dar reikia ką nors siųsti kartu su ieškiniu? – [PG 3.3]

Jeigu teismas ima mokesį už ieškinio pareiškimą, gali prirėkti jį informuoti apie tai, kaip mokesčius bus sumokėtas. Tam skirta vietos ieškinio formoje (taip pat žr. pirmiau pateiktą 2.1 punktą). Kai kuriose valstybėse narėse teismas nepradeda procedūros, kol nesumokamas šis mokesčius.

Teismui gali būti naudinga žinoti, kokius dar įrodymus ieškovas gali pageidauti pateikti tuo atveju, jeigu byloje dalyvautų atsakovas, įskaitant liudytojų, taip pat medicinos, techninių ar kitų ekspertų vardus ir pavardes.

3.11 Kas vyksta teismui gavus ieškinio formą? – [PG 4.1.1 ir 4.1.2]

Pirmiausia, gavęs formą ir pridėdamus dokumentus, teismas patikrina, ar forma tinkamai užpildyta, tada – ar ieškinyje patenka į procedūros taikymo sritį, o galiausiai – ar ieškinyje tinkamai pagrįstas, ar ne.

Jeigu ieškinyje nepatenka į procedūros taikymo sritį arba, teismo nuomone, nėra tinkamai pagrįstas, teismas praneša apie tai ieškovui. Teismas taip pat gali ieškovo paprašyti užpildyti ieškinio formą arba ištaisyti joje pateiktus duomenis.

3.12 Ką daryti gavus prašymą užpildyti ieškinio formą arba ištaisyti joje pateiktus duomenis? – [PG 4.1.4]

Teismas gali ieškovui išsiųsti formą (B formą), kurioje ieškovo prašoma užpildyti ieškinio formą arba ištaisyti joje pateiktus duomenis. Pvz., gali būti paprašyta pakeisti kalbą, kuria parašytas ieškinyje, pridėti papildomą informaciją, kuri teismui reikalinga, kad galėtų nuspręsti, ar ieškiniui taikytina procedūra arba ar ieškinyje tinkamai pagrįstas, arba tiesiog ištaisyti akivaizdžias klaidas.

Teismas nurodo laikotarpį, per kurį ieškovas turi įvykdyti B formoje pateiktą prašymą. Jeigu ieškovas per teismo nurodytą laikotarpį neužpildo ieškinio formos arba neištaiso joje pateiktų duomenų,

prašymas pradėti procedūrą atmetamas. Išskirtinėmis aplinkybėmis teismas šį terminą gali pratęsti, jeigu mano tai esant būtina šalių teisėms užtikrinti.

3.13 Kas atsitinka teismui nustačius, kad ieškiniui netaikytina procedūra? – [PG 4.1.2]

Jeigu teismas nustato, kad ieškiniui netaikytina procedūra, ieškinys neatmetamas; ieškovas turi galimybę atsiimti ieškinį, o jeigu jis to nepadaro, teismas ieškinį nagrinėja pagal labiausiai tinkamą nacionalinę procedūrą.

3.14 Kas atsitinka teismui atmetus ieškinį? – [PG 4.1.1]

Šiame etape ieškinio atmetimas yra procedūrinis sprendimas, o ne sprendimas dėl ieškinio turinio, todėl ieškovas gali pakartotinai pateikti ieškinį pagal šią procedūrą (atsižvelgęs į priežastis, dėl kurių pirminis ieškinys buvo atmetas) arba pagal tinkamą nacionalinę procedūrą.

3.15 Kas praneša atsakovui apie ieškinį? – [PG 4.2]

Teismas užpildo atsiliepimo formos (C formos) 1 dalį ir nusiunčia ją atsakovui, pritekus – kartu su pagrindžiamųjų dokumentų kopijomis. Teismas tai padaro per keturiolika dienų nuo tinkamai užpildytos arba ištaisytos ieškinio formos gavimo.

4 dalis.

Atsiliepimas į ieškinį

4

4.1 Ką gali daryti atsakovas, gavęs ieškinį? – [PG 4]

Gavęs ieškinį, atsakovas gali pasirinkti jį atsiliepti arba nieko nedaryti.

4.2 Neatsiliepimo į ieškinį pasekmės

Jeigu atsakovas į ieškinį neatsiliepia per trisdešimt dienų nuo jo įteikimo arba per teismo papildomai pratęstą laikotarpį (žr. 3.3 punktą), teismas priima sprendimą dėl ieškinių.

4.3 Atsiliepimas į ieškinį – [PG 4.3]

Atsakovas gali į ieškinį atsiliepti pasinaudodamas C formos II dalimi arba bet kuriuo kitu tinkamu būdu. Prie atsiliepimo turėtų būti pridedami visi susiję dokumentai, kuriais grindžiami atsakovo pateikti teiginiai. Atsiliepimas turėtų būti pateiktas per trisdešimt dienų nuo ieškinių įteikimo. Išskirtinėmis aplinkybėmis teismas šį trisdešimties dienų laikotarpį gali pratęsti, jeigu tai būtina šalių teisėms užtikrinti. Prašymas pratęsti šį laikotarpį teismui turėtų būti pateiktas pagal atitinkamas konkretaus teismo nustatytas procedūras.

4.4 Atsiliepimo į ieškinį variantai – [PG 4.3]

Atsakovas gali atsiliepti į ieškinį keliais būdais, t. y.:

- sumokėti ieškiniui patenkinti reikalaujamą sumą;
- iš esmės jį pripažinti ir (arba)
 - sutikti, kad reikalaujama suma yra mokėtina, ir ją sumokėti ir (arba)
 - pasiūlyti sumokėti visą ieškiniui patenkinti reikalaujamą sumą atidėta vienkartinė išmoka arba dalimis, arba
 - ginčyti ieškinį reikalaujamos sumos atžvilgiu;
- užginčyti ieškinį turinio atžvilgiu –
 - visą arba jo dalį;
 - taip pat reikalaujamos sumos atžvilgiu;
 - ir, naudodamasis A forma, pateikti priešieškinį;
- užginčyti teismo jurisdikciją neginčijant ieškinių turinio;
- užginčyti ją procedūriniu pagrindu, pvz., teigiant, kad:
 - ieškinyje dalyko atžvilgiu nėra priskirtinas procedūros taikymo sričiai,
 - ieškinių dydis viršija procedūros finansinę ribą arba
 - tai nėra tarpvalstybinis ieškinyje⁶.

⁽⁶⁾ Žr. 1.2 punktą.

4.5 Prašymas surengti posėdį. Taip pat žr. 3.5 punktą

Atsakovas, pasinaudodamas C formos II dalies 3 punktu, taip pat gali paprašyti surengti posėdį ir, pasinaudodamas C formos II dalies 2 punktu, nurodyti, kokie liudytojai bus kviečiami ir kokie kiti įrodymai bus pateikti, ir pridėti visus aktualius, taip pat su priešieškiniu susijusius pagrindžiamuosius dokumentus.

Pastaba. Tiek ieškiniui, tiek atsiliepimui į ieškinį ir priešieškiniui taikomos tos pačios vartotinos kalbos taisyklės (žr. 3.9 punktą).

4.6 Kas atsitinka, jeigu teismo jurisdikcija užginčijama sėkmingai? – [PG 3.1.2.1 ir 3.1.2.2]

Jeigu teismo jurisdikcija užginčijama sėkmingai, pvz., jeigu ieškinyms pareikštas prieš vartotoją, tačiau nesilaikyta vartotojų reikalų jurisdikcijos, ieškinyms negali būti nagrinėjamas, todėl ieškovas privalo jį atsiimti ir, jeigu pageidauja, kelti kitą ieškinį atitinkamą kompetenciją turinčiame teisme.

4.7 Kas atsitinka, jeigu ieškinyms nėra priskirtinas procedūros taikymo sričiai? – [PG 2.1 ir 4.1.2]

Jeigu teismas nustato, kad dėl ieškinio dydžio arba turinio ieškiniui netaikytina procedūra, jis privalo per trisdešimt dienų nuo atsakovo atsiliepimo gavimo apie tai pranešti bylos šalims. Tokiu atveju ieškinyms negali būti nagrinėjamas pagal procedūrą. Ieškovas gali ieškinį atsiimti ir apsvarstyti galimybę kelti naują ieškinį pagal tinkamą nacionalinę procedūrą arba teismas gali imtis nagrinėti ieškinį pagal atitinkamą nacionalinę procedūrinę teisę.

4.8 Kas atsitinka, jeigu priešieškinio dydis viršija nustatytą finansinę ribą? – [PG 4.4]

Jeigu priešieškinio dydis viršija nustatytą finansinę ribą, tiek ieškinyms, tiek priešieškinyms nepatenka į procedūros taikymo sritį ir negali būti nagrinėjami pagal procedūrą. Pasekmės išdėstytos 4.6 punkte. Šiuo atveju priešieškinio ir ieškinio dydžiai vertinami atskirai, jų nesumuojant.

4.9 Ką gali padaryti ieškovas atsakovui pateikus atsiliepimą? – [PG 4.5]

Per keturiolika dienų nuo atsakovo atsiliepimo ir visų pagrindžiamųjų dokumentų gavimo teismas turi nusiųsti jų kopijas ieškovui. Tas pats taikytina ir bet kokiam atsakovo pareikštam priešieškiniui. Ieškovas į priešieškinį turi atsiliepti per trisdešimt dienų. Tai galima padaryti pasinaudojus atsiliepimo forma arba kitu tinkamu būdu. Kaip ir atsakovo atsiliepimo į ieškinį atveju, teismas gali pratęsti tam skirtą trisdešimties dienų laikotarpį (žr. 4.3 punktą).

5 dalis.

Bylos nagrinėjimas

5

5.1 Koks teismo vaidmuo priimant sprendimą nagrinėjamaais klausimais? – [PG 5.1]

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra iš esmės yra rašytinė procedūra, taigi teismas privalo imtis iniciatyvos sprenddamas, kokių įrodymų ir kokios informacijos reikia sprendimui dėl ginčo dalyko priimti ir kaip šie duomenys turi būti pateikti teismui.

5.2 Ką gali daryti teismas? – [PG 5]

Teismas gali atlikti šiuos veiksmus:

- prašyti papildomos su ieškiniu ir (arba) priešieškiniu susijusios informacijos;
- rinkti įrodymus;
- surengti posėdį.

5.3 Ką daryti, jeigu teismas šalių paprašo pateikti papildomą informaciją? – [PG 4.1 ir 5.2]

Ieškovui pareiškus ieškinį arba atsakovui pareiškus priešieškinį, teismas ne tik gali jų paprašyti pateikti papildomą informaciją (žr. 2.1.3 punktą), bet ir turi teisę prašyti šalių pateikti papildomus su ieškiniu ir (arba) priešieškiniu susijusius duomenis per teismo nustatytą terminą. Šis terminas negali būti ilgesnis nei trisdešimt dienų nuo tos dienos, kai

teismas gauna atsakovo atsiliepimą į ieškinį arba, atitinkamai, ieškovo atsiliepimą į priešieškinį.

Išskirtinėmis aplinkybėmis šis terminas gali būti pratęstas, bet tik tuo atveju, jeigu tai būtina šalių teisėms užtikrinti. Norint pratęsti šį terminą, teismui reikėtų pateikti prašymą atitinkama konkrečiau teismo nustatyta tvarka.

5.4 Kas atsitinka, jeigu šalis neįvykdo teismo prašymo? – [PG 5.2]

Nustatęs papildomos informacijos pateikimo terminą, teismas privalo šalis informuoti apie pasekmes, jeigu šios nepateiktų teismo prašomos informacijos per nustatytą arba pratęstą terminą. Tai galėtų būti ieškinio ar priešieškinio atmetimas arba šaliai nepalankaus sprendimo už akių priėmimas.

5.5 Kas atsitinka teismui nusprendus surengti posėdį? – [PG 5.3]

Teismas gali nuspręsti surengti posėdį tuo atveju, jeigu mano, jog tai būtina siekiant išsiaiškinti ginčytinus klausimus: žr. 3.5 punktą. Nusprendęs tai padaryti, teismas privalo sukviesti bylos šalis, o posėdis turi įvykti per trisdešimt dienų nuo šaukimo įteikimo. Išskirtinėmis aplinkybėmis trisdešimties dienų terminas gali būti pratęstas, bet tik tuo atveju, jeigu tai būtina šalių teisėms užtikrinti.

5.6 Kokius įrodymus reikia pateikti per posėdį?

– [PG 5.1, 5.4 ir 5.5]

Nusprendęs surengti posėdį, teismas sprendžia, kokių įrodymų jam reikės sprendimui priimti ir kaip tie įrodymai bus renkami. Tada teismas šalims praneša, kokių įrodymų, įskaitant žodinius parodymus, jam reikia ir kaip jie turėtų būti pateikti. Kaip įrodymus galima rinkti bylos šalių ir liudytojų, taip pat ekspertų rašytinius parodymus.

Teismas gali nurodyti rinkti įrodymus taikant, jeigu galima, IRT priemones, pvz., vaizdo konferencijas ar kitas ryšio technologijų priemones. Nors galutinį sprendimą, kokius įrodymus išklausti ir kaip jie turi būti renkami, priima teismas, bylos šalys visada gali teikti su įrodymų teikimu, taip pat tokių IRT priemonių naudojimu, susijusius pasiūlymus. Kaip nurodyta 2.4 punkte, teismas turi taikyti pigiausią ir mažiausiai apsunkinantį įrodymų rinkimo metodą ir atsižvelgti į šio metodo taikymo išlaidas.

5.7 Ar posėdyje privalo dalyvauti abi šalys?

Atsižvelgdamas į išlaidas, susijusias su abiejų šalių žodinių parodymų davimu, teismas gali nuspręsti nereikalauti, kad viena iš jų ar abi dalyvautų posėdyje, arba paprašyti, kad viena ar abi šalys duotų rašytinius parodymus, kuriuos galima pateikti teisme.

5.8 Ar posėdyje būtina turėti teisininką?

Kaip ir paprastai taikant procedūrą, nebūtina samdytis teisininko, kad šis dalyvautų posėdyje. Jeigu šalis to pageidauja, tai yra leistina, tačiau sėkmės atveju gali būti neįmanoma iš kitos šalies išieškoti visos su teisininko paslaugomis susijusių išlaidų sumos: žr. 2.5 punktą.

5.9 Kaip šalis, kuriai neatstovaujama, turėtų pasirengti posėdžiui?

Kaip ir per visus teismo posėdžius, bylos šalis (ieškovas arba atsakovas) turėtų iš anksto apgalvoti visus argumentus ir įsitikinti, kad turi visus reikalingus dokumentus ir kad posėdyje dalyvaus visi reikalingi liudytojai.

5.10 Kokia yra teismo posėdžio tvarka? – [PG 5.6]

Teismas privalo nustatyti visus posėdžio procedūros aspektus. Tai ne tik reiškia, kad teismas sprendžia, kokius parodymus išklausti ir kaip jie bus renkami, bet taip pat sprendžia visus procedūrinius klausimus ir apie tai informuoja bylos šalis. Šalys nėra įpareigojamos teisiškai vertinti ieškinio ir, jeigu yra, priešieškinio – tai daro teismas. Taip pat teismas visada siekia, kad šalys susitartų.

5.11 Kada teismas priima sprendimą? – [PG 6.1]

Teismo sprendimas priimamas taip:

- jeigu šalis taikant procedūrą per atitinkamą terminą nesiėmė jokių būtinų veiksmų, taigi nedalyvavo procese, teismas, pasibaigus šiam terminui, gali paskelbti tai šaliai nepalankų sprendimą; žr. toliau PG 6.1.1 ir 6.1.2 punktus;
- per trisdešimt dienų nuo atsiliepimo į ieškinį arba, atitinkamai, priešieškinį gavimo, jeigu teismas nusprendžia nerengti posėdžio ir nereikalauja iš šalių jokios papildomos informacijos;
- per trisdešimt dienų nuo visos teismui reikalingos informacijos gavimo tuo atveju, jeigu teismas šalies paprašė pateikti papildomą informaciją ir šalis per atitinkamą terminą tą informaciją pateikė;
- per trisdešimt dienų nuo įrodymų surinkimo nerengiant posėdžio;
- per trisdešimt dienų nuo posėdžio surengimo.

Jeigu teismas negali priimti sprendimo per trisdešimt dienų, jis turi imtis veiksmų, kad kuo greičiau tai padarytų vėliau.

5.12 Kaip šalys sužino apie sprendimą? – [PG 6.3]

Teismas privalo šalims įteikti sprendimą. Paprastai sprendimas įteikiamas nedelsiant jį paskelbus ir, pageidautina, per 5.11 punkte nustatytus terminus. Jeigu sprendimas šalims neįteikiamas per kelias dienas nuo šių terminų pabaigos, siūloma pateikti teismui užklausa, ar sprendimas paskelbtas ir, jeigu paskelbtas, kada jis buvo arba bus įteiktas.

6 dalis.

Veiksmai, kurių galima imtis
po teismo sprendimo priėmimo

6

6.1 Kokių veiksmų šalis gali imtis po sprendimo priėmimo? – [PG 7 ir 8]

Šalis, kurios naudai priimtas sprendimas, gali imtis veiksmų sprendimo vykdymui užtikrinti. Šiuo tikslu sprendimo vykdymas kitoje ES valstybėje narėje gali būti užtikrintas:

- taip, lyg jis būtų priimtas toje valstybėje narėje;
- nereikalaujant jokios specialios procedūros;
- nereikalaujant teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu;
- neatsižvelgiant į tai, ar yra galimybė pateikti apeliacinį skundą;
- nereikalaujant pašto adreso ar įgaliotojo atstovo toje valstybėje narėje ir;
- nereikalaujant jokios garantijos.

6.2 Kas reikalinga sprendimo vykdymui užtikrinti? – [PG 8.2]

Sprendimo vykdymo užtikrinimo siekiantis asmuo turi pateikti sprendimo kopiją ir teismo išduotą pažymą. Bet kuri šalis gali paprašyti teismo išduoti pažymą dėl sprendimo, ir teismas ją išduoda naudodamas D formą.

6.3 Kokia kalba turėtų būti išduota pažyma? – [PG 8.3.2]

Sprendimo vykdymo užtikrinimo siekiantis asmuo turės teismui pranešti, kurioje valstybėje narėje norima užtikrinti sprendimo vykdymą ir konkrečią vietovę, kurioje norima tai padaryti, jeigu toje valstybėje narėje yra daugiau nei viena oficiali kalba. Pažyma arba prie jos pridedamas vertimas turi būti pateikti tinkama vykdančiosios valstybės narės oficialia kalba arba kita kalba, kurią toji valstybė narė nurodo esant tinkama.

6.4 Ką turėtų padaryti sprendimo vykdymą pageidaujanti užtikrinti šalis prieš imdamasi oficialių sprendimo vykdymo užtikrinimo priemonių?

Sprendime įvardytam kreditoriui, t. y. šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, patartina apsvarstyti visus veiksnius, lemiančius, ar verta siekti užtikrinti sprendimo vykdymą. Pirmiausia reikėtų sprendime įvardytam skolininkui parašyti oficialų laišką, kuriuo būtų paprašyta sumokėti sprendimu priteistą sumą arba įvykdyti nurodytą atitinkamą įsipareigojimą, ir pridėti įspėjimą, kad, neįvykdžius šių reikalavimų, kreditorius ims oficialių sprendimo vykdymo užtikrinimo priemonių, o tai turės neišvengiamų pasekmių skolininkui, kuriam teks padengti papildomas išlaidas.

6.5 Ar sprendime įvardytas kreditorius gali sužinoti apie sprendimo vykdymo užtikrinimo metodus? – [PG 8.5.2]

Informaciją apie ES valstybių narių vykdymo užtikrinimo sistemas kreditorius gali rasti Europos e. teisingumo portale. Tai informacija apie nacionalines sprendimo vykdymo užtikrinimo procedūras, kurioje pateikiami ir įvairių valstybių narių sprendimo vykdymą užtikrinančių pareigūnų vardai, pavardės ir adresai.

6.6 Ar galima sprendimą apskųsti? – [PG 7.2]

Klausimas, ar galima apskųsti sprendimą, reglamentuojamas pagal kiekvienos valstybės narės nacionalinę teisę. Informacija apie galimybę pateikti apeliacinį skundą taip pat pateikiama e. teisingumo portale.

6.7 Ar yra galimybė peržiūrėti sprendimą? – [PG 7.1]

Atsakovas gali įteikti prašymą, kad ES valstybės narės, kurioje priimtas sprendimas, jurisdikciją turintis teismas peržiūrėtų taikant procedūrą priimtą sprendimą, jeigu:

- ieškinio forma arba šaukimas į posėdį įteikti negavus patvirtinimo, kad atsakovas jį gavo asmeniškai, arba kitu pagal procedūrą leidžiamu būdu; ir

- dokumentai įteikti nepaliekant pakankamai laiko, kad atsakovas galėtų pasiruošti gynybai; arba
- atsakovas negalėjo užginčyti ieškinio dėl nenugalimos jėgos aplinkybių arba dėl nepaprastų aplinkybių, susidariusių ne dėl jo kaltės, su sąlyga, kad atsakovas veikia nedelsdamas.

Pastaba. Prašyti peržiūrėti sprendimo negalima nė vienoje vykdančiojoje valstybėje narėje.

6.8 Kokie yra peržiūros rezultatai? – [PG 7.1.2]

Jeigu peržiūra nepasiteisina, sprendimas lieka galioti ir tebėra vykdytinas. Jeigu nustatoma, kad peržiūra pasiteisino, sprendimas pripažįstamas negaliojančiu ir ieškovas turi kelti naują ieškinį.

6.9 Ar gali būti atsisakyta užtikrinti sprendimo vykdymą? – [PG 8.4]

Sprendime įvardytas skolininkas gali kreiptis į vykdančiosios valstybės narės kompetentingą teisumą, kad būtų atsisakyta užtikrinti sprendimo vykdymą remiantis tuo, jog sprendimas nesuderinamas su bet kurioje valstybėje narėje arba ne ES šalyje anksčiau priimtu sprendimu.

6.10 Ar gali sprendimo vykdymas būti apribotas arba uždelstas? – [PG 8.4.3]

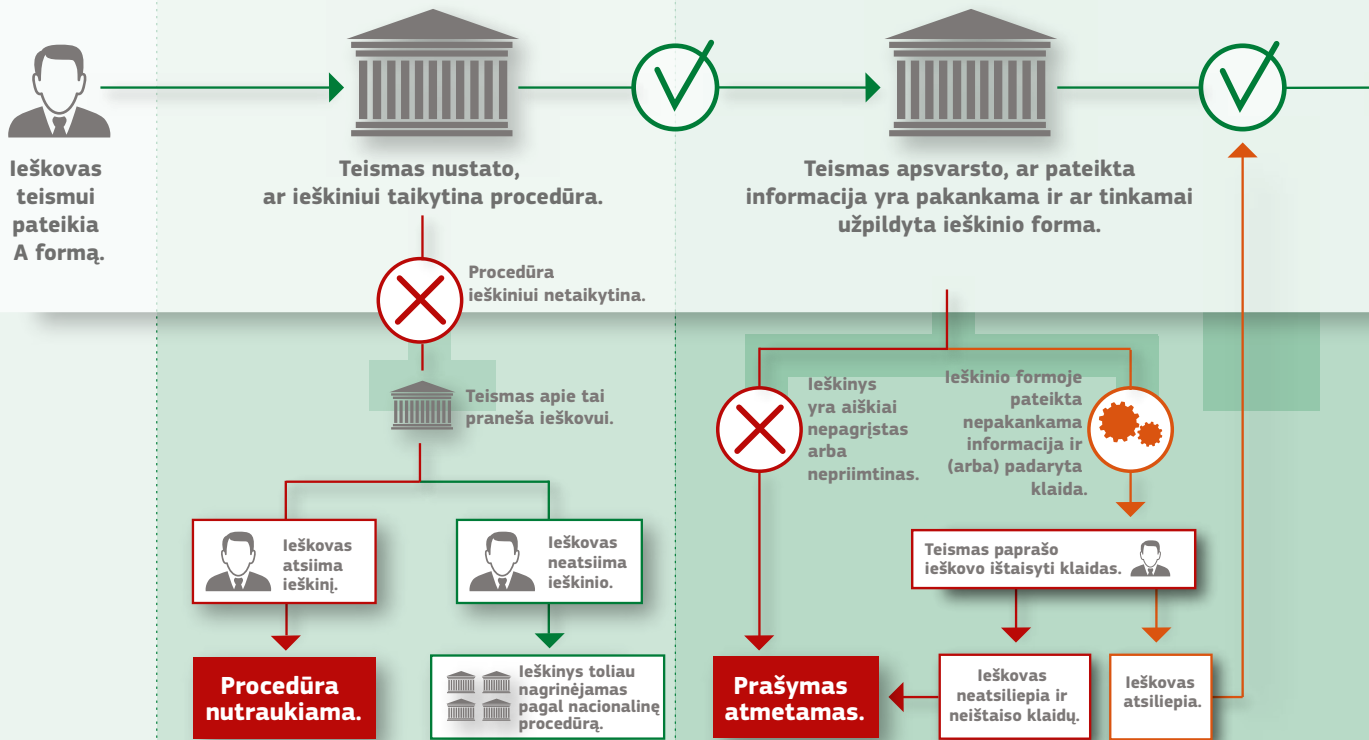
Šalis, kurios atžvilgiu siekiama sprendimo vykdymo, gali kreiptis į vykdančiosios valstybės narės teisimą arba kompetentingą instituciją, kad sprendimo vykdymas būtų apribotas ar uždelstas arba kad jo vykdymui būtų taikomas garantijos reikalavimas, jeigu:

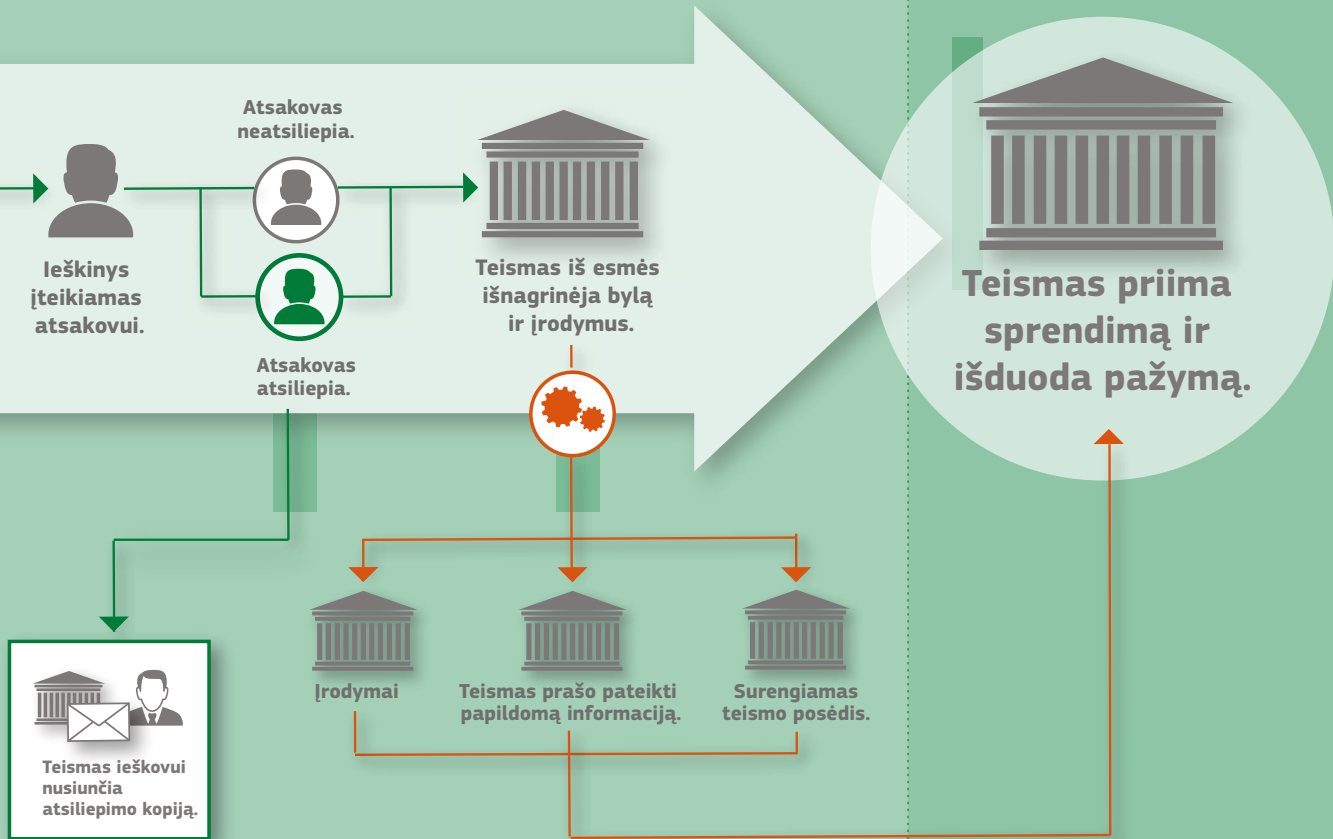
- šalis užginčijo pagal procedūrą priimtą sprendimą;
- sprendimą vis dar galima užginčyti; arba
- šalis pateikė prašymą peržiūrėti sprendimą.

Struktūrinė procedūros taikymo schema

Ši struktūrinė schema įterpta pagrindiniams pagal procedūrą pareikšto ieškinio etapams pavaizduoti. Ja nesiekama išsamiai apibūdinti visų galimų procedūros elementų ar pavaizduoti aspektus, kuriems visų pirma taikoma valstybių narių nacionalinė procedūrinė teisė.

ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra

Europos Komisija

**Naudotojo vadovas kaip taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą -
Trumpa įžanga apie pagrindinius praktinius procedūros taikymo pagal Reglamentą aspektus**

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2014 — 35 p. — 21 × 14,8 cm

ISBN 978-92-79-35871-5

doi:10.2838/97464

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakataž / žemėlapiž:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba *Europe Direct* (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm)
arba paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami

(nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesť, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Prenumeruoti leidinius galite:

- susisiekę su Europos Sąjungos leidinių biuro platintojais
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

Kreipkitės šiuo adresu:

Europos Komisija
Teisingumo generalinis direktoratas
Europos teisminis tinklas
civilinėse ir komercinėse bylose
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>

Leidinių biuras

Europos teisminis tinklas
civilinėse ir komercinėse bylose

